

kapitein J. J. Jurrissen, melden. Goudriaan deed dit in de ochtend van 10 mei: hij reed per auto naar Den Haag. Zijn vrouw en drie dochters liet hij in Hilversum, zijn bedrijf in Utrecht achter.

Nu had Goudriaan sinds '33 herhaaldelijk gewaarschuwd tegen de gevaren die ons van Duitsland uit bedreigden. Hij was een tijdlang voorzitter geweest van 'Eenheid door Democratie'; na de Duitse inval in Scandinavië (9 april) had hij in het publiek bepleit 'dat Nederland, de keus hebbend tussen het Belgische lot van 1914 en het Deense van 1940' (de Denen hadden nauwelijks verzet geboden) 'het eerste zou kiezen.'¹ Als zovelen achtte hij zich bij het naderen van de Duitsers persoonlijk bedreigd en toen hij in de avond van 13 mei vernam dat het Nederlandse veldleger zich achter de Nieuwe Hollandse Waterlinie zou terugtrekken, besloot hij voorbereidingen te treffen voor zijn uitwijken naar Engeland; hij kreeg daartoe verlof van zijn militaire superieuren. Maar zijn vrouw en dochters? Hij had zijn auto bij de hand maar was te moe om te rijden; het denkbeeld, een particuliere chauffeur te huren, kwam niet in hem op – er was een andere oplossing. Aan het Staatsspoorstation te Den Haag stond een treinstel klaar dat een rit naar en van Utrecht zou maken. Goudriaan vroeg kapitein Jurrissen of hij met dat treinstel van Utrecht uit een extra-rit naar Hilversum mocht maken om zijn gezin op te halen; Jurrissen had geen bezwaar. Midden in de nacht arriveerde Goudriaan dus in Hilversum, vrouw en dochters liet hij instappen, dinsdagochtend 14 mei kwam hij samen met hen in Den Haag aan.²

Zijn vlucht poging mislukte (hij kon geen schip vinden) – en binnen het personeel van de NS ging spoedig het verhaal van het gebeurde de ronde doen. Velen namen er extra-aanstoot aan doordat de Personeelraad van de spoorwegen kort tevoren via Goudriaan vernomen had (het was een beslissing geweest van Jurrissen) dat personeelsleden die in geval van oorlog uit het hoofdbureau in Utrecht naar een noodbureau in Den Haag overgeplaatst zouden worden, hun gezinnen niet mochten meenemen. Nog op 9 mei had de Personeelraad Goudriaan verzocht, Jurrissen te bewegen, van zijn beslissing terug te komen; Goudriaan had dat, bruusk als hij was, geweigerd.³ 'En nu had hij', zo werd geroddeld, 'een trein opgecommandeerd om, terwijl elk treinstel voor de strijd tegen de Duitsers nodig was, zonder daartoe verlof te hebben, zijn *eigen* gezin helemaal uit Hilversum op te halen, er mee naar Engeland te vluchten en ons allemaal in de steek te laten!'

Goudriaans positie in het bedrijf was ernstig geschokt. Besepte hij het zelf? Drong het wel tot hem door dat zijn mededirecteuren Hupkes en van

¹ Brief, 23 maart 1945, van J. Goudriaan aan de chef staf militair gezag. ² A.v.

³ J. Goudriaan: *Vriend en vijand*, p. 84 en 101-02.